

PAMĚTI A VZPOMÍNKY

Nálet na Prahu 14. února 1945 v ukázce dobové korespondence. Příspěvek k 75. výročí

Rastislav Korený, Irena Neumannová

V poledne 14. února 1945 se nad Prahou nečekaně objevilo 62 bombardérů B 17, konkrétně 91. a 398. bombardovací skupiny americké 1. letecké divize USAAF, a zahájilo bombardování města. Protivzdušná obrana a obyvatelstvo nebyly na útok připravené, protiletectký poplach byl vyhlášen asi jen pět minut předtím, než dopadly první bomby.

Skutečným cílem měly být Drážďany, náhradním pak Saská Kamenice a Kassel. Vlivem nepřízně počasí a poruchami radarů došlo k posunutí letové trasy jižním směrem a místo původních cílů americké letouny bombardovaly kromě Prahy ještě Plzeň a Záluží u Mostu, kde se naštěstí podařilo definitivně vyřadit z provozu velkou továrnu na syntetický benzín (Plavec – Vojtášek – Kaššák 2008, s. 94–96).

Posun v kurzu jižním směrem měl též za následek, že část bombardovacího svazu přeletěla i nad Příbramskem. Od hlavní bombardovací skupiny se oddělila 401. peruť a její letouny shodily bomby na území obcí Libčic-Nechvalic, Kosobud, Kuní-Kuníčku, Týnčan a Petrovic; shozy pokračovaly až k železniční trati Praha-Benešov a způsobily jen materiální škody.¹

Zda s tímto svazem souvisí i zaznamenaný nálet stíhačů (tzv. „hloubkařů“) v tento den na Milín, není jasné. Piloti u místního hřbitova zaútočili na nákladní vůz s rodinou jistého továrníka ze Strakonice, údajně prchajícího před bombardováním Prahy. Jedna žena byla zabita a druhá těžce zraněna (Vostarek 2015, 18).²

Vraťme se však k událostem v Praze, kde byla bilance náletu velmi tragická – 701 mrtvých a 1184 zraněných, stovky zničených a poškozených domů, včetně kláštera Emauzy. Nejvíce byly postiženy čtvrti Praha XII – Vinohrady, Praha II – Nové Město a Praha XIV – Nusle.³

¹ Plavec – Vojtášek – Kaššák 2008, s. 108–109 – zde záměna obcí Petrovice u Sedlčan za Petrovice u Nesvačil, okr. Benešov.

² Za upozornění na citovaný zdroj děkujeme Kláře Posekané.

³ Soupisy zničených a poškozených domů viz Plavec – Vojtášek – Kaššák 2008, s. 126–196.

V poslední jmenované čtvrti žila též rodina Kundrátova. Zatímco otec rodiny pracoval v bance, jeho paní byla v domácnosti i s malou dcerkou Evou. O dalších dětech nevíme. Předmětem tohoto krátkého sdělení je zveřejnění obsahu dopisu paní Kundrátové a jeho přepis. I se svojí dcerkou se totiž stala svědkem onoho tragického náletu na Prahu, kdy místo Drážďan americké bombardéry těžce poškodily centrální pražské čtvrti.

Paní Kundrátová dopis napsala den poté a odeslala odpoledne 15. února. Kdo byl příjemcem, přesně nevíme, dopisní obálka se nedochovala⁴; nevíme tak, zda byl list adresován příbuzným (či spíše dobrým známým) do Chraštic, kde byl před několika lety v majetku jedné rodiny objeven v dnešním čp. 4. Podle sdělení v únoru roku 1945 měl v onom domě bydlet kovář.

Kromě popisu bombardování a následných obtíží zejména zásobovacího charakteru je dopis cenný jako doklad další cesty, jak byli lidé na venkově informováni o událostech (samozřejmě nejen zde popisovaných) mimo oficiální média protektorátní a nacistické propagandy – rozhlasu, tisku a filmových týdeníků. Paní Kundrátová totiž v listu, kromě jiného, zmiňuje, že již v den náletu posílala dopis do (Českých?) Budějovic „mamince“ (tj. babičce). V každém případě se jedná o narativní pramen, který i přes svoji stručnost má nesporné kvality – i dnes z něj číší silné emoce z bezprostředně vnímaného nebezpečí smrti.

Literatura

PLAVEC, Michal; VOJTÁŠEK, Filip; KAŠŠÁK, Peter. *Praha v plamelech*. Cheb 2008.

VOSTAREK, Jiří. Milín před 70 lety – poslední události Protektorátu. *Milínský zpravodaj*, roč. 39, č. 4, Milín, 2015, s. 18–20.

Příloha 1

Praha 15./II. 1945

*Milí přátelé,
přijměte od nás mnoho srdečných pozdravů a dík za zasláný chleba. Jistě už asi víte, co nás v Praze potrefilo ve úterý středu v poledne. Všichni tři jsme živi a zdraví, ale málo scházelo a já s Evou, jsme tu už nebyly. Ve úterý středu dopoledne jsem vařila a Evička si v kuchyni u okna hrála s její kamarádkou. Bylo asi 12 h a začali houkat poplach. Dala jsem Evě kabát a čepici, aby jsme byly připraveny do krytu. Pak jsem šla do ložnice otevřít okna. V tom už letadla bylo vidět, ozvaly se*

⁴ Kromě obvyklých údajů mohla obálka nést otisky např. cenzurních razítek.

strašné rány od nás asi 20 m spadla bomba, začaly padat cihly, zem létala na všechny strany. Se mnou to praštilo na prádelník, utekla jsem do předsíně popadla tašku, klíče kabát. Eva už byla dole v krytu utíkala jsem za ní, schody se třásly, rány padaly, bylo boží dopuštění. Blízko nás padaly bomby, jeden dům v naší ulici to hrozně odnesl, je tam asi 12 mrtvých, ještě dnes je vytahovaly. V krytě jsme byly do 2 h a na to byl zase znovu poplach do ¼ na 4. Nesvítla elektrika, tu ale už včera večer spravili, pro vodu musíme chodit a převažovat jí. Bylo to hrozné. Na mnoha místech hořelo. Odnese to naše čtvrt, Praha II. kde byla zasažena nemocnice, porodnice, Karlovo náměstí, a hromada ulic. Kostel pod Emausy hořel. Zasáhlo to nábřeží, Palackého most; Vinohrady to odnesly strašně.⁵ Tam je rozbitých domů a je tam hromada bomb ještě nevybuchlých. Žádné důležité cíle to jistě nezasáhlo, tak je čekáme znova. Od nás z Nuslí je 700 lidí bez přístřeší, tři domy tam včera hořely, všude spoušť a zkáza. Lidi si vozejí na vozíčkách, co se jim podařilo ještě zachránit, elektriky do některých čtvrtí nejezdí! Na vlaky byl dnes strašný nával, lezli lidi do vlaků oknami. Včera už jsme psali do Budějovic, já vím maminka, že má chudák starost. Ale ještě to asi nedostali, pošta jde špatně. Pekaři nepekli, nebyl chleba, začíná to být pěkné. Manžel byl v bance a nemohl se dostat domů. Přiběhl celý spocený ve 4 h odpoledne. K večeru jsme se už trochu vzpamatovali, ale v ½ 10 začli houkat znova. V ½ 11 byl konec nic se nedělo. V ½ 1 v noci přilítli znova bombardovali blízko Prahy, slyšeli jsme rány ale v Praze přes to že nad ní byli, nedělali nic. Dnes v ½ 12 byl nálet znova, ale nic se nedělo.⁶ Včera jsme ani celý den nic nejedli, až večer a dneska bylo to samé. Asi to tak pořád půjde, bude to hrozné! Co se týče Evy [?, kontext není zcela jasný, pozn. ed.], takových mládenců jako je on je tu spousta; srdečně Vám za zasláné děkujeme, podařilo-li by se Vám, tam pro nás koupit kousek masa, byly by jsme moc rádi. Napište cenu a ihned Vám vyrovnáme, i chleba i poštovné.

Všechny Vás vespolek zdraví Vaši Kundrátovi

Máme v pokoji co Věna spal rozbitá okna.

⁵ Jak už bylo zmíněno, nejvíce poškozené byly právě Praha XII-Vinohrady, následovaly čtvrtě Praha II – Nové Město a Praha XIV-Nusle.

⁶ Pozdější nálety, zmiňované v textu, nejsou známé. Patrně se jednalo o preventivní popluchy reagující na nálety Drážďan a případně náhradní cíle. Další a poslední velký nálet na Prahu byl totiž proveden až 25. března 1945 (Plavec – Vojtášek – Kaššák 2008, s. 216–273).

Praha 15/II. 1945.

Chc' jít' těi,

Již jmete od nás' mnoho radostí'el podání' a
d'le se poslav' chleba.

Jisti má' ani p' te, co má' v' ruce potudilo ^{studen} ve p' tes'
v' poledu. V' nichu ti' jine ti'ri a p'cha'n', ale p'us to
s'lu'kelo a j' s' Grom, jine tu má' p'lyz. ^{v' studu} ~~ve studu~~
dopoledne jine p'čila a G'ička ni v' lue'ui v'
obem h'nta s' j'ji' h'auaru' d'lon. G'lo ani 12 p' a p'ca'li
h'ovlat p'oplacl. D'alu jine G'ri' h'ant' a c' j'nci, a'g
jine G'ly j' j' p'ary do h'z tu. V'el jine d'la do h'ra'ice
ot'v'it' alen. V' t'mu p'á' h'eladen G'lo v' d'et, ason'ly se
st'as'ue' p'á'ly od má' ani 20 p' v' p'adea h'ovla, s'ac'ly
j'ndat c'ly, seuu h'it'alu p'á' v' c'ly st'ary. G' p'usom
to j'as't'ic' v' p'á' j'ndel'ic'k, p't'el'la jine do j'nd'ic'us'
j'p'p'adea h'ar'ka, h'e'ic' h'ant'. G'ra p'á' G'lo d'ole v' h'z tu
p't'ic'lu jine p'á' p'á', s'cl'ly se t'ic'ly, p'á'ly j'ndat, G'lo

ksii' dopust'eni'. Be'alo paš gmdaž kmilj, j'iccu
d'iccu v p'ri' p'lici to k'oru' adu'el, j' t'au' ar' 12
part'el, j'iti' d'iccu j' z' tu' k'oru'. V' b'z'iti' j'iccu b'ly
do 2'f. a pa' to' b'z' ar' suora' j'op'p'el' do 1/4' pa' 4.
M'om't'ela' p'ell'ela, tu' ale' pa' v'iccu' v'iccu' z'p'ar'ic'li,
j'iccu' v'iccu' suora' v'iccu' d'iccu' a j'iccu' m'iccu' j'iccu'. B'z'alo' to' k'oru'!
Ma' p'uc'ela' j'iccu' v'iccu' k'oru'. O'd'iccu'la' to' k'oru' e't'it',
P'ala' 15. k'oru' g'la' p'ar'iccu' p'uc'iccu', j'iccu' d'iccu',
K'ar'lo'v' p'ar'iccu' v'iccu', a k'oru' d'iccu' v'iccu'. K'oru' j'iccu' E'uan'g'
k'oru'. G'ar'ic'lo' to' p'ar'iccu', P'ar'iccu'lo' k'oru', V'iccu'lo' d'iccu'
to' v'iccu'ly' v'iccu'iccu'. J'iccu' j'iccu' v'iccu'ly' d'iccu' a j'iccu' t'au'
d'iccu' d'iccu' k'oru' j'iccu' p'ar'iccu'ly'cl. G'ar'iccu' d'iccu' v'iccu' a'le'
to' j'iccu' p'ar'iccu'ly'cl, tal' j'iccu' v'iccu'ly' suora'.
O'd'iccu' v'iccu' p'ar'iccu'ly' j'iccu' 400' j'iccu' k'oru' j'iccu' v'iccu'ly', t'iccu' d'iccu'
t'au' v'iccu'ly' k'oru', v'iccu' v'iccu'ly' a'le' v'iccu'.
O'd'iccu' v'iccu'ly' pa' v'iccu'ly'cl, v'iccu' v'iccu'ly' j'iccu' p'ar'iccu'ly'cl
v'iccu'ly'cl, v'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl.
O'd'iccu' v'iccu'ly' d'iccu' v'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl, k'oru' k'oru' do' v'iccu'ly'
v'iccu'ly'cl. V'iccu'ly' v'iccu'ly'cl j'iccu'ly'cl do' P'ar'iccu'ly'cl, j'iccu'ly'cl
v'iccu'ly'cl, v'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl. Ale' j'iccu'ly'cl to' v'iccu'
v'iccu'ly'cl, j'iccu'ly'cl j'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl. V'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl, v'iccu'ly'cl
v'iccu'ly'cl to' b'z' p'ar'iccu'. O'd'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl a'le' v'iccu'ly'cl v'iccu'ly'cl

Antel amu. Tohle eg' gnez' a h' adpedue. A nera gnie a m'
hodu pagnuntombi, ale v 1/2 10 avel' lumbat suom. P 1/2 11 ze luas
nie pu pedico. P 1/2 1 v neri j'at' te suom, h'ubro-mi parlo Prof, g'az'
nie pu'y ale v' neri j'at' te a' neri pu' gi, uelkeli u'e. Dues v 1/2 12 ze
na'et suomu, ale u'e a nede. Neri gnie ari eeg' aew u'e p'gidi, a'
neri a duolu j'at' te neri. An' to tal j'm'a pu'ge, h'ade to h'ome!
to a f'ei Eng, balogel pul' aew u'e j'elo j' pu j' ta g'usta; nede u'e / au'
ale postau' delig'ue, prohib' h. g a' au', tau j'at' h'om' t' h'om' suom, gi f
nie pu'e j'at' te. Nopote aew a illea h'ui g'rom' u'e, i' c'leba i' j'at' te.

Nichy h'at' n'op'el p'om' / in' h'eu n'et' te.

Ch'u'e v' polji w' h'ua g'ul j'at' te shen.